

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Bättre möjligheter att verkställa frihetsberövanden (SOU 2022:50)

Göteborgs tingsrätt har granskat slutbetänkandet utifrån de utgångspunkter och intressen som tingsrätten och de allmänna domstolarna särskilt har att beakta. Tingsrätten har ingen erinran mot de förslag som läggs fram men framför följande synpunkter.

3.7 Lokalisering i syfte att verkställa anhållande och häktning

Tingsrätten understryker betydelsen av att det enligt förslagen krävs att det är fråga om allvarlig brottslighet, att åtgärden är av synnerlig vikt för att man ska kunna lokalisera personen och att åtgärden bedöms proportionerlig i det enskilda fallet. Den straffvärdesventil som föreslås i delbetänkandet Utökade möjligheter att använda hemliga tvångsmedel (SOU 2022:19) innebär att användningsområdet för hemliga tvångsmedel utökas. Tingsrätten vill framhålla att det kan ifrågasättas om det är proportionerligt med ett alltför vitt användningsområde, till exempel kan ett straffvärde motsvarande två år vid slopad mängdrabatt komma att uppnås även för brottslighet som med dagens synsätt inte anses som allvarlig.

3.9 Lokalisering i syfte att möjliggöra verkställighet av påföljd

Enligt förslagen kan åklagare hos domstol ansöka om hemlig övervakning i syfte att lokalisera en person som häktats i samband med att dom meddelats. Sådan ansökan kan enligt rättegångsbalkens regler göras av vilken åklagare som helst och vanliga principer för forum gäller. När domen vunnit laga kraft kommer emellertid en ny ansökan att behöva göras av vissa särskilt utsedda åklagare till det exklusiva forumet Stockholms tingsrätt. Det innebär att tillståndsprövningen av de som är dömda men inte häktade skiljer sig åt jämfört med de som häktats i avvaktan till att domen vunnit laga kraft. Enligt tingsrätten har inte starka skäl presenterats som kan motivera en sådan ordning. Det framstår som mer naturligt och ändamålsenligt att en ansökan om hemlig övervakning i syfte att möjliggöra verkställighet av påföljd prövas av den domstol som meddelat domen och att ansökan hanteras av den åklagare som fört talan i rättegången (eller av annan åklagare vid den åklagarkammaren).

Tingsrätten anser att den föreslagna bestämmelsen enligt 11 § om överskottsinformation är något svårtillgänglig.

3.14 Utökade möjligheter att använda hemliga tvångsmedel för att lokalisera utlänningar som missköter sin anmälningsskyldighet

Ett av rekvisiten för att få möjlighet att använda hemliga tvångsmedel är enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar att utlänningen tillhör eller verkar för en organisation eller grupp som planlägger eller förbereder brott enligt terroristbrottslagen (2022:666) eller att det finns en risk för att utlänningen kan komma att engagera sig i en sådan organisation eller grupp. Vidare har Säkerhetspolisen enligt 5 kap. 23 § samma lag, om det inte finns hinder enligt andra bestämmelser, rätt att använda överskottsinformation för annat ändamål än det som legat till grund för användningen. Utredningen har inte närmare gått in på behovet av att använda hemliga tvångsmedel för att lokalisera utlänningar som missköter sin anmälningsskyldighet, i vilken omfattning det kan förväntas ske och hur överskottsinformation förväntas hanteras. Tingsrätten har därför svårt att ta ställning till förslagen i denna del. Tingsrätten vill här anmärka att om en utlänning är skäligen misstänkt för allvarlig brottslighet kan hemliga tvångsmedel användas redan enligt nu gällande lagstiftning.

6. Konsekvenser

De föreslagna utökade möjligheterna att använda hemlig övervakning av elektronisk kommunikation och hemlig dataavläsning innebär att fler ärenden behöver prövas. Användningen av hemliga tvångsmedel har för tingsrättens del ökat kraftigt de senaste åren. Skälet till detta är bland annat nya lagstiftningsreformer som var och en för sig inte medfört behov av resurstillskott. Även om den aktuella reformen i sig inte är av sådan omfattning att den medför behov av ökade resurser innebär de senaste årens reformer sammantaget ett påtagligt behov av ökade resurser för domstolarna. Tingsrätten delar därför inte utredningens förslag om att resursbehovet ryms inom den befintliga anslagsramen. Tingsrätten vill också påpeka att det högre antalet sammanträden innebär att fler offentliga ombud behövs.

Övrigt

Enligt tingsrätten bör en mer sammanhållen och övergripande översyn av bestämmelserna om hemliga tvångsmedel ske. Regelverken är svåröverskådliga med bland annat många korshänvisningar som medför att lagstiftningen är komplicerad att tillämpa.

I handläggningen har deltagit chefsrådmannen Karin Jungerfelt samt rådmännen Henrik Karlsson och Pia Nilsson Taari.

Karin Jungerfelt

Henrik Karlsson

Pia Nilsson Taari